



ANALIZA

Koliko je desničarski AfD zapravo ljevičarski?

Autobiografija Tina Chrupalle otkriva da se lider AfD-a politički ugleda na socijaldemokrate i lijevo krilo CDU-a



Instagram

Rainer Zitelmann

19.7.2026



4

Njemački AfD, koji prema posljednjim anketama uživa podršku gotovo 30 posto birača i trenutno je najjača politička stranka u zemlji, predvode dvoje kopredsjednika – Alice Weidel i Tino Chrupalla. Chrupalla predstavlja izrazito prorusko i socijalno orijentirano krilo stranke, što potvrđuje i njegova nova knjiga.

Predstavnik lijevog krila

Chrupalla je objavio autobiografiju u kojoj navodi četiri politička uzora – dvojicu socijaldemokrata i dvojicu lijevih demokršćana. Među političarima kojima se najviše divi nalaze se Jakob Kaiser, Friedrich Ebert i Norbert Blüm. Svjestan da će to mnoge iznenaditi, Chrupalla piše kako upravo njih smatra uzorima, iako su sva trojica pripadala lijevom krilu svojih stranaka. Kroz cijelu knjigu više puta izražava i divljenje socijaldemokratskom arhitekti njemačke istočne politike Egonu Bahru.



Times ga je još 1949. godine opisao kao stvarnog vođu lijevog krila CDU-a. List je tada naveo da je Kaiser, dijelom zbog svojih dugogodišnjih veza s kršćanskim sindikatima, a dijelom zato što je djelovao u sovjetskoj okupacijskoj zoni, zagovarao nemarksistički oblik socijalizma koji je Adenauer odbacivao.

Kaiser je godinama bio predsjednik Socijalnih odbora CDU-a, a od 1949. do 1957. obavljao je dužnost saveznog ministra za svenjemačka pitanja u Adenauerovoj vladi. U govoru održanom u Berlinu 13. februara 1946. izjavio je da njegova politička vizija spaja demokratska načela sa socijalističkim pristupom ekonomskoj i socijalnoj politici, utemeljenim na kršćanskoj odgovornosti i dostojanstvu pojedinca. Taj koncept opisao je kao suštinu demokratskog socijalizma zasnovanog na kršćanskim vrijednostima.

Norbert Blüm, Chrupallin drugi uzor, bio je vodeći predstavnik lijevog krila CDU-a u vrijeme Helmuta Kohla, a bio je poznat i po nadimku „marksist Srca Isusova“, kako ispravno navodi Chrupalla. Jedna od Blümovih knjiga nosila je podnaslov: „Finansijski kapitalizam je napad na pošten rad.“

Knjigu je pohvalio bivši predsjednik Ljevice Oskar Lafontaine, citirajući Blüma koji je tvrdio da raspodjela vlasništva u savremenoj globalnoj ekonomiji predstavlja najveći napad na privatno vlasništvo još od objavljivanja Komunističkog manifesta Karla Marxa 1848. godine. Blüm je smatrao da činjenica da 358 najbogatijih porodica na svijetu kontroliše više od polovine svjetskog bogatstva podriva samu instituciju privatnog vlasništva. Lafontaine je u Süddeutsche Zeitungu odgovorio riječima: „Bravo – i šta ćemo sada?“

Na drugom mjestu Blüm piše da Mamon vlada svijetom i da je novac postao sveta hostija finansijskog kapitalizma. Odbacivao je, kako je govorio, obožavanje Mamona, nazivajući ga pohlepnim idolom koji prijeti da proguta svijet. Tvrdio je i da 99 posto biliona dolara koji kruže svijetom nema nikakve veze s radom, stvaranjem vrijednosti, robom ili uslugama, već predstavlja iluziju koju proizvodi sam novac.

Chrupallini vlastiti stavovi veoma podsjećaju na Blümove i Kaiserove. U autobiografiji izričito naglašava:

„Ja nisam libertarijanac koji želi sve prepustiti tržištu.“

Najkonzervativniji među Chrupallinim glavnim uzorima vjerovatno je Friedrich Ebert, po kojem nosi ime politička fondacija SPD-a. Ebert je bio predsjednik SPD-a od 1913. do 1919. godine, a potom prvi predsjednik Vajmarske Republike od 1919. do svoje smrti 1925. Mrzili su ga i nacisti, koji su ga nazivali jednim od „novembarskih zločinaca“, i komunisti, čije je pobune gušio.

Istina je suprotna

Međutim, Chrupalla griješi kada Eberta svrstava u lijevo krilo SPD-a. Istina je upravo suprotna. SPD se 1917. podijelio prvenstveno zbog pitanja podrške njemačkoj ratnoj politici i odobravanju ratnih kredita



Još jedan političar koji se često pojavljuje kao uzor u Chrupallinoj knjizi jeste socijaldemokratski stručnjak za vanjsku politiku Egon Bahr. Prema Chrupalli, Bahr nikada ne bi učestvovao u retoričkoj i diplomatskoj eskalaciji prema Rusiji kakva obilježava njemačku politiku od 2022. godine.

Nije iznenađujuće što se Chrupalla, čiji govori u Bundestagu često zvuče kao da su napisani u Kremlju, divi Bahru. Bahr je bio fokusiran na pregovore s komunističkim režimima, pokazujući malo simpatija prema pokretima za slobodu u Poljskoj, Istočnoj Njemačkoj i Čehoslovačkoj. Nakon ruske aneksije Krima 2014. protivio se oštrim sankcijama i smatrao da bi aneksiju praktično trebalo prihvatiti – procjena Vladimira Putina koja se kasnije pokazala ozbiljnom greškom. Još osamdesetih godina Bahr je kritikovao NATO-ovu odluku o dvostrukom pristupu (dual-track decision), čime je, prema autoru, slabio zapadno odvracanje Sovjetskog Saveza.

Neue Zürcher Zeitung navodi da su, prema podudarnim istraživanjima lista Junge Freiheit i Njemačke novinske agencije (dpa), upravo Chrupallina otvorenost prema političkoj ljevici izazvala sukobe unutar poslaničkog kluba AfD-a. Prema tim navodima, Chrupalla je pokušao imenovati bivšu zastupnicu Ljevice i bivšu članicu BSW-a Zaklin Nastić za glavnu političku savjetnicu kluba AfD-a. Navodno ga je privukao njen skepticizam prema Sjedinjenim Američkim Državama i NATO-u. Međutim, radničko vijeće poslaničkog kluba stavilo je veto na imenovanje, a klub je odbio komentarisati slučaj.

Chrupalla nije usamljen u AfD-u s takvim stavovima.

„Ako ne prevladamo današnji finansijski kapitalizam, ovaj predivni planet ćemo zaboraviti u zid“, izjavio je Björn Höcke, lider AfD-a u Tiringiji.

Höcke u svojim govorima poručuje da „mi nismo na strani bogatih i pohlepnih“, te napada ljude koji ujutro imaju sastanak u Tokiju, popodne igraju golf u Singapuru, a naredne večeri piju latte macchiato na sunčanoj terasi u St. Moritzu. Tvrdi da superbogati pokušavaju preuzeti neformalnu kontrolu nad svijetom.

Poput svog stranačkog kolege Maximiliana Kraha, Höcke međunarodne investitore naziva „skakavcima“. Izraz „skakavci“ za fondove privatnog kapitala u njemački politički govor uveo je tadašnji predsjednik SPD-a Franz Müntefering 2005. godine, a od tada je postao standardni dio ljevičarske političke retorike.

Chrupalla ipak može ukazati na jedan značajan uspjeh: AfD je pretvorio u najjaču radničku stranku u Njemačkoj. Nijedna druga politička opcija nema toliku podršku među radnicima. Posebno u istočnoj Njemačkoj, AfD je uspio pridobiti veliki broj bivših birača Ljevice zahvaljujući svojoj socijalnoj i antikapitalističkoj retorici, kombinovanoj s proruskim političkim stavovima.

Rainer Zitelmann autor je knjige „Hitlerov nacionalsocijalizam“.